

Hâl Dili ve Gönül Şivesiyle Hakikatlere Tercüman Olma

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ
وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ

“Kim izzet istiyorsa bilsin ki izzet tamâmiyle Allah’ındır.

Güzel ve temiz sözler O’na yükselir. Amel-i salihî, güzel ve makbul işi de Allah yükseltir.

Kötü işleri gizlice tasarlayıp kuranlara şiddetli azap vardır.

Onların kurdukları bütün tuzaklar mahvolur.” (Fâtır, 10)

مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ الْعِبَادَةَ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ظَهَرَتْ يَنْبِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ

Rasûl-ü Ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) Efendimiz mealen şöyle buyurmuştur: “Kim sadece Allah rızası için, kırk gün sabah namazını (cemaatle) kıalarsa kalbinden lisanına hikmet pınarları akmaya başlar.” (Müsnedüş- Şihab, 1/285)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, “Hâl Dili ve Gönül Şivesiyle Hakikatlere Tercüman Olma” hakkında olacaktır.

İslam’da esas olan ameldir, davranıştır. İnsanlara tesir eden husus da hâldir, tavırlardır. **Efendimiz (s.a.s)**, insanları Allah’a kulluğa davet ederken, her zaman **en güzel kulluğu** kendisi temsil etmiştir. O, dediklerini ve söylediklerini öyle temsil ediyordu ki, O’na bakan bir insan, başka hiçbir delile ihtiyaç duymadan Cenâb-ı Hakk’ın varlığına kanaat getirirdi. Hatta çok defa sadece O’nu görmek, O’nun peygamberliğini kabul etmeye yetiyordu. O’nun her hali uhrevîlik adına öyle büyüleyici idi ki, Abdullah b. Selam gibi bir Yahudi âlimi, sadece bir kere O’nu görmekle: “**Bu simada yalan yok, bu simanın sahibi ancak Resulullah olabilir**” diyerek iman etmişti.

Gönüllere girmenin, başkalarına müessir olmanın ve kalplere taht kurmanın tek şartı, Allah Resûlü'nün yaptığı gibi, **söylenen her şeyi evvela, söyleyenin kendisinin yaşamış olmasıdır.**

Hz. İsa'nın Aleyhisselam **on bir havarisinin**, bütün dünyada etkili olmalarındaki **sır**; hallerindeki inandırıcılıkları ve samimiyetleridir. **Sahabe efendilerimizin** kısa zamanda, gittikleri her yerde hüsn-ü kabul görmelerinin en önemli sebebi, **mümince tavırlarıdır.**

Hazreti İsa'nın havarileri de Ashâb-ı Kirâm efendilerimiz de değişik milletlerle temasa geçtikleri ve onlara hakkı, hakikati anlattıkları dönemlerde o milletlerin dillerini bilmiyorlardı, onların kültürlerine de yabancıydılar. Fakat, hâl, tavır ve davranışlarıyla, hakikatleri anlatmaya muvaffak oldular.

Müminlerde; çok samimi ve yürekten inanmalı, Cenâbı Hakk'ı her an görüyor gibi bir tavır ortaya koymalı ve O'nun tarafından görülüyor olmanın mehâbetini üzerlerinde taşımalı. Sonradan gelen nesiller de önlerinde gönülden inanmış, inancını hal ve tavırlarına içirmiş, ciddi insanlar görmeli. **Hakiki bir müminin** bir şeyler anlatmaya, muhatabını ikna etmeye; hali, tavrı konuşması, bakışı, duruşu yetmeli.

Canlılığın asıl merkezi, insanın içidir, gönlüdür ve iç derinlikleridir. Bunlar dışa aksedince, saatin iç dinamiklerinin **akrebi ve yelkovanı** harekete geçirdiği gibi kendilerini dışarıda hissettirir. Şayet biz gönlümüzden nebeân eden hikmet pınarlarıyla dilimizi besliyor ve O'ndan gelen mevhibeleri seslendiriyorsak, o zaman dilimizden hep doğru sözler dökülür. Bu açıdan, söylediğimiz sözlerinde ötede bir hesabı da olmaz. Artık dilimiz bir gönül dili olmuştur ve beyanımız gerçek berekete ulaşmıştır.

Gönül dilimiz güçlenip; şuurumuzu, idrakimizi ve irademizi tesir altına alınca, sözlerimiz bütünüyle ötelerin sesi-soluğu olmaya başlar. Böylece dilimiz gönül dili, şivemiz hal şivesi haline gelir. Zaten, insanlara tesir eden de işte böyle bir gönül dili ve hal şivesidir. Gönlümüze akan manalar önce bize tesir eder ve kalbimizi haşyetle doldurur. Kalbinde haşyet olanın, tavır ve davranışlarında da haşyet olur. Bu şekilde iç-dış bütünlüğünü yakalayan bir insan, diliyle olduğu gibi haliyle de hak ve hakikate tercümanlık eder, görenlere Allah'ı hatırlatır.

Bir gün Resûlullah (s.a.s): Size en hayırlınızı bildireyim mi? “ diye sordu. Ashab-ı Kiram: Evet bildiriniz ey Allah'ın Rasûlü! dediler. Peygamber Efendimiz (sav): **“Sizin en hayırlılarınız, görüldükleri zaman Allah'ı hatırlatan kimselerdir!”** buyurdu. (Ahmed, VI, 409; İbn-i Mâce, Zühd, 4)

Gönlünden diline hikmet pınarları akmaya başlayan bir insan, o güne kadar kimsenin dikkatini çekmeyen incelikleri görür, başkalarının sezemediği hakikatleri dile getirir ve kimsenin söylemediği sözleri söyler. Dilinden öyle hikmet damlaları dökülür ki, her sözü hiç ummadığı şekilde bir insanın derdine derman olur.

İslâm dünyasının eksikliği; **ilim, teknoloji, zenginlik değildir.** Bunların hepsinin kendilerine göre birer tesiri vardır; fakat **asıl müessir** diyebileceğimiz bir şey varsa, **o da haldir, keyfiyet derinliğidir,** engin bir gönül dünyasının oturuşa kalkışa, yürüyüşe duruşa yön vermesidir.

Burada dikkatlerimizden kaçmaması gereken önemli bir hususta; Allah (cc), **“Ey iman edenler! Niçin yapmadığınız şeyleri söylüyorsunuz? Yapmadığınız şeyleri söylemek, Allah'ın en çok nefret ettiği şeylerdendir.”** buyurmaktadır. (Saff, 2-3)

Yanlış anlaşılmasın, ayet-i kerime, zemm makamında “niye-niçin” diyerek sorgularken, “Sakın yaşamadıklarınızı anlatmayın” demiyor. “Madem söylüyorsunuz, Hakk’a tercüman oluyorsunuz, davranışlarınız neden O’na tercüman değil? Bir şeyi söyleyip de yapmamak, Allah indinde gazaba vesile olacak davranıştır.” diyor. Anlattıklarını uygulamayan bir kimsenin hiç konuşmamasını değil, konuşanın, anlattığı hususları uygulama azmi içinde olmasının lüzumunu ifade ediyor. Zira yaşamak ayrı anlatmak da ayrı birer ibadettir. İkisini birden yapmayan iki günah, birini yapmayan da bir günahla kendini tesirsizliğe mahkûm etmiş olur.

Aziz Müminler!

Dünyayı düzeltmeye kalkanlar, önce kendilerini düzeltmelidirler. Evet, önce içlerini kinden, nefretten, kıskançlıktan, dışlarını da her türlü uygunsuz davranışlardan temiz tutmalıdırlar ki, çevrelerine misal teşkil edebilsinler. Kendi içini kontrol edememiş, nefsiyle savaşamamış, duygu âlemini fethedememiş kimselerin etrafa sunacakları mesajlar, ne kadar parlak olursa olsun, ruhlarda heyecan uyaramayacak, uyarsa da sürekli tesir bırakamayacaktır.

İlim ayrı şey, onu yaşayıp hissetmek ve hissederek anlatmak ayrı şeydir. Birisine, gözyaşı dökmenin lüzumunu mu anlatmak istiyoruz; evvela, gece kalkıp kendi seccademizi ıslatıncaya kadar ağlamalıyız. İşte o zaman o gecenin gündüzünde ettiğimiz sözler bizi de hayrete sevk edecek şekilde müessir olacaktır.

"Yaşadığını anlatmak, anlattığını da mutlaka yaşamak" bir mü'minin en önemli prensiplerinden biri olmalıdır. Samimî olmayan söz ve davranışlara Allah (c.c) yümün, bereket ve tesir lütfetmez. Vicdan mekanizmasına mâl edilememiş gönül diliyle

seslendirilememiş ve hal şivesiyle renklendirilememiş bütün söz ve beyânlar ne kadar yaldızlı olsalar da yine de ruhlar üzerinde kalıcı tesir icra edemezler. Allah, kendisine yönlendirmenin şifreli anahtarını **gönül diline ve hâl şivesine armağan etmiştir.**

Netice-i kelam; dinimizde “**olma**” önemlidir, görünme değil; **yaşama ve tatbik etme** önemlidir, söyleme ve telkin değil. "**Kulaklar doydu gözler aç.** Biz Kur'an'a muhtaç olduğumuz kadar, Kur'an da kendisini ifade etme adına, **samimi ve gönlü Kur'anlaşmış** insanlara muhtaç."

Cenab-ı Hak, sözlerimize bereket ve isabet lütfetsin, her cümlemizi birinin derdine derman kılsın.